

О. Й. Стасюк

Литвинчук Іван Самійлович

ЛИТВИНЧУК Іван Самійлович (псевд.: Максим, Дубовий, Давид, Корній, Хмельницький, Москва; 21. 08. 1920, с. Бискупичі Руські, нині Нехвороща Володимир-Волин. р-ну Волин. обл. – 18. 01. 1951, Золотіїв. хутори, нині с. Ниви-Золочівські Демидів. р-ну Рівнен. обл.) – учасник національно-визвольного руху. Майор УПА. З 14-ти р. виховувався при Дерман. чол. монастирі (нині Здолбунів. р-н Рівнен. обл.), навч. у Кременец. духов. семінарії (нині Терноп. обл.). 1937 став секр. архієпископа Симона (С. Івановського), з яким із невеликими перервами жив у Варшаві. Член ОУН. 1937–39 за націоналіст. діяльність періодично ув'язнений у польс. тюрмах. 1940–41 – чл. організац. референтури ОУН у Кракові. З поч. нім. окупації працював в управі м. Сарни (нині Рівнен. обл.), водночас 1941–43 очолював Сарнен. округу ОУН(б) «Лісова пісня». Організатор перших вишколів та відділів УПА на Пн.-зх. укр. землях. Від жовтня 1942 до січня 1943 – організатор та інструктор вишколу старшин УПА «Холодний Яр» на х. Нетуша (пobl. с. Тинне Сарнен. р-ну). У грудні 1942 за його наказом на Сарненщині сформовано сотню особл. призначення під командуванням Ф. Воробця. Командир Першої групи УПА (від 1943 – військ. округу «Заграва»), учасник крайового збору ОУН(б) на Пн.-зх. укр. землях, засн. підпіл. друкарні Сарнен. округу ОУН під кодовою назвою «Случ». 26 березня 1943 зі своїм відділом знищив польс. боївку в с. Липники Костопіл. р-ну Рівнен. обл. (бій неоднозначно трактують в укр. і польс. історіографіях через велику кількість жертв серед мирного насел.), 21–22 квітня того ж року – нім. гарнізон у м. Янова Долина (нині с. Базальтове Костопіл. р-ну). Провів низку успіш. боїв під час Житомир. рейду УПА наприкінці 1943. У березні 1944 знятий із посади, очолив військ. округу «Мазепа». 15 квітня 1944 провів оборон. бій з військами НКВС у Пустомитів. лісах, під час якого повстанці прорвалися крізь чотири лінії оточення, знищивши 147 бійців та 5 танків противника. Від листопада 1944 – крайовий провідник Пн.-Зх. краю, командир військ. округу «Завихост»; від 1945 – чл. проводу ОУН(б) на Пн.-зх. укр. землях; від 1949 – заступник провідника ОУН на Пн.-зх. укр. землях, командир УПА–«Північ». Загинув у бою зі спецгрупою Міністерства держ. безпеки СРСР. На місці загибелі встановлено пам'ят. хрест. Ім'ям Л. названо школу в с. Золочівка (Демидів. р-ну Рівнен. обл.).

Рекомендована література

1. Літопис УПА. Нова серія. Волинь і Полісся: УПА та запілля 1943–1944: Док. і мат. Т. 2. К.; Торонто, 1999;
2. Марчук І. Формування та структура УПА–Північ // УПА у боротьбі проти тоталітар. режимів. Л., 2004;
3. Вовк О. Короткий нарис діяльності УПА та її запілля на ПЗУЗ і в прилеглих регіонах в 1943–1946 рр. // Укр. визв. рух: Наук. зб. Л., 2006. Зб. 8;
4. Кентій А. Збройний чин українських націоналістів 1920–1956: Істор.-архівні нариси у 2-х т. Т. 2. К., 2008;
5. Дзьобак В. 1943-й – рік оновлення, посилення і активізації боротьби // ОУН і УПА в 1943: Док. К., 2008;
6. Кабачій Р. Волинська трагедія: що сталося 70 років тому і чого хоче польська сторона // Свобода. 2014, 18 трав.

Бібліографічний опис:

Литвинчук Іван Самійлович / О. Й. Стасюк // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2016. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-55229>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).